

Üna cella barocca chi'd es gnüda drizzada aint in möd istoric.

FOTOS MARTIN CAMICHEL

Las cellas baroccas sun illa Tuor Planta.

La lunga istorgia da rechamar da la clostra vain preschantada, perfin cun ün «logo».

Romina Ebenhöch, directura dal museum clostral, sour Birgitta, Walter Anderau, president Fundaziun Pro Clostra Son Jon e Claudia Schmauder, scenografa, d'ürant l'avertüra da la nouva exposiziun.

Dar üna vusch a las muongias

Il Museum da la Clostra Son Jon a Müstair metta sper l'archeologia e l'istorgia da construcziun da nouv eir ün focus sülla vita e las prestaziuns da las muongias benedictinas da Son Jon. In lündeschdi passà es perquai gnüda inaugurada la nouva exposiziun «Vita interna. Las cellas baroccas da las muongias», chi preschainta istorgias personalas dal convent d'hozindi e quinta a man d'ogets istorics eir anecdotas da temps passats.

MARTIN CAMICHEL/FMR

La Clostra Son Jon a Müstair esa greiv da batter a regard records. Tanter oter as tratta pro'l cumplex clostral in Val Müstair dal lö archeologic il plü important in Europa a regard il temp medieval tampriv. Implü as tratta pro Müstair d'üna da las clostras la plü veglias chi sun amo in funcziun in Svizra. E pro la Tuor Planta – ün'antierura tuor d'abitar e da defaissa – as tratta da l'edifizi profan il plü vegl illas Alps, construi i'l 10avel tschientiner.

La prestaziun da las muongias

In quista tuor es daspö l'on 2003 eir dachasa il museum clostral, chi s'ha fin uossa impustüt focussà sün l'archeologia e l'istorgia da construcziun da la clostra. Quist'eivna es gnüda inaugurada üna terza culuonna tematica, la quala il museum voul sviluppar inavant d'ürant ils prossems ons. «Las muongias sco talas nu d'eiran fin uossa preschaintas i'l museum, malgrà ch'ellas sun insè l'orma da quist lö ed ün'importanta part da l'istorgia da Son Jon. Quai laina uossa müdar ed eir metter i'l focus sün biografias e las prestaziuns da diversas personalitats», ha dit *Romina Ebenhöch*, directura dal Museum clostral Son Jon, a l'avertüra da la nouva exposiziun in lündeschdi passà. Suot il nom «Vita interna. Las cellas baroccas da las muongias» dà l'exposiziun permanenta ün'invista illa vita personala da diversas sours dad hoz e dad her, las qualas han pisserà cha la Clostra Son Jon surviva ils tschientiners e's po garnir fin hozindi cun tuot seis records.

Dal dormitori cumünaivel a las cellas

Sco cha'l nom tradischa fingià, as rechatta la nouva exposiziun illas cellas originalas baroccas da las muongias. Quellas cellas as rechattan i'l seguond plan da la Tuor Planta e d'eiran gnüdas missas ad ir sün pretaisa da l'ovais-ch Ulrich da Cuira, perquai ch'el laiva schliar l'on 1638 il dormitori cumünaivel. Uschè dess cun quist pass minchüna da las sours survgnir ün'aigna cella, voul dir ün'agina chombrina. «Id es lura listess amo it ün pèr ons fin cha quelas cellas sun gnüdas fabricadas, nempe pür

«Las muongias nu d'eiran fin uossa preschaintas i'l museum, malgrà ch'ellas sun insè l'orma da quist lö ed ün'importanta part da l'istorgia da Son Jon.»

Romina Ebenhöch, directura dal Museum clostral Son Jon

dal 1640 ed i'ls ons 1680/90. Pro las cellas d'hozindi illa Tuor Planta as tratta d'üna reconstrucziun our dal temp baroc», ha delcerà Romina Ebenhöch.

Quist pass dal dormitori cumünaivel a las cellas ha però eir gnü per consequenza cha las sours survegnan las nots daplü sfera privata. In quist connex ha Romina Ebenhöch eir prelet ün citat da l'ovais-ch chi ha accentuà cha las sours das-chan be in cas urgjaints e necessaris – sco eir cun acconsentimaint da l'abadessa – laschar ün hom in lur cellas.

Las sours actualas quintan lur istorgia

In tuot daja nouv da quellas cellas baroccas. La nouva exposiziun es fabricada sù uschè cha minchüna tematisescha ün aspet da la vita monastica a Müstair. Uschè es eir üna da quellas cellas gnüda drizzada aint in möd istoric. Impustüt il pitschen let dà in ögl. Ils lets d'eiran be var 1,4 meter lungs - ma na perquai cha la glicud füss statta plü pitschna i'l tschientiners passats. «Quai ha plütöst da chefar cul fat cha las muongias han durmi mez in sez. Implü nun hana durmi tras in üna tratta, dimpersè in duos fasas, chi d'eiran interruottas d'üna urazchun

vers las 3.00 la daman», uschea Romina Ebenhöch. Ün'ulteriura cella preschainta il convent da Müstair d'hozindi, chi's cumpuona amo dad ot sours.

Las sours benedictinas da Müstair vegnan però eir sves a pled illa nouva exposiziun. Uschè sun trais cellas dedichadas a l'istorgia personala da las ot sours. Lur experienzias quintna a man d'üna intervista chi vain muossada sün moniturs. Las sours dan ün'invista in lur decisiun da gnir in clostra, davart lur minchadi davo la müraglia, ma eir davart lur relaziun culla cretta.

Quatter cellas raquantan dal passà

Las ulteriuras quatter cellas van lura plütöst i'l passà, tanter oter cun troclas, ingio cha las muongias tgnivan in salv lur pitschen possess privat. Implü vain eir preschantada la lunga istorgia da rechamar da las sours da Müstair. Uschè vaivna fingià il 19avel tschientiner ün agen logo per lur prodots, ün logo chi muossa la Clostra Son Jon.

Las cellas sco talas sun gnüdas dovradas fin aint pel 20avel tschientiner da las muongias. L'ultim servivna sco stanzas per las novizas, ma eir sco biblioteca o stanza da musica.

Ün duo da duonnas renda visibel las sours

La nouva exposiziun «Vita interna. Las cellas baroccas da las muongias» es gnüda missa insembel da Romina Ebenhöch in collavuraziun cun la scenografa *Claudia Schmauder*, chi'd es fingià daspö la müdada dal museum illa Tuor Planta avant 20 ons respunsabla per la concepziun dal museum. Ella disch: «Romina ed eu lavurain fich stret insembel. Eu am vez ün pa sco traductura dal grond savair dals istorikers d'art e dals archeologs, ed eu prouv d'inscener quai in möd inlegiantivel», ha dit Claudia Schmauder.

Sco cha quist duo da duonnas ha declerà in lündeschdi passà, es l'avertüra da la nouva exposiziun be statta il punct da partenza a regard il nouv focus dal museum. Ellas han fingià divers progets illa pipeline, chi dessan manar daplü glüm ill'istorgia e las vitas personalas da las sours benedictinas da Müstair.

PUNTRASCHIGNA

La radunanza cumünela voul ün model da direcziun

La radunanza cumünela da Puntraschigna ho decis in lündeschdi saira da fer üna revisiun totela da la constituziun cumünela. Davart quella vain alura decis a l'urna in september 2024.

In lündeschdi saira ho la populaziun da Puntraschigna decis in occasion d'üna radunanza cumünela da fer üna revisiun totela da la constituziun cumünela. L'ultima revisiun es gnüda fatta da l'an 2011. Uschè esa gnüda decis cha la vschinauncha dess gnir mnedada in avegnir cun il model da direcziun. Ultra da que dess eir gnir redütta la suprastanza cumünela da set sün tschinch commembers.

Spusto termin d'elecziuns

Impü dessan las elecziuns da la presidenta u president cumünel avair lö da nouv in gün. Que dess pussibiliter a la persuna eletta da desdir a temp la piazza da lavur. La suprastanza cumünela dess da nouv gnir eletta düraunt il mais settember, per avair avuonda temp per organiser ün eventuel seguond scrutin. La constituziun fin uossa prevezza tuottas duos elecziuns i'l november.

Üngün dret da vuscher per esters

La radunanza cumünela ho percenter refüso la pussibilitèd cha persunas estras cun permess da domicil C dessan survgnir il dret da tscherner ed eleger. Impü es gnüda decis cha müdamaints a regard las ledschas d'impostas, da fabrica e da pulizia haun da gnir suottamissas in futur a l'urna e na be a la radunanza cumünel scu fin uossa. La revisiun totela da la constituziun cumünela vain suottamissa ad üna votaziun a l'urna in september 2024. Scha quella vain acceptada, es que previs d'introdür la constituziun cumünela a partir dal schner 2025.

Rendaquint 2023

Impü es gnüda preschanto ed approvo il rendaquint per l'an 2023. Quel d'eira allegraivel ed uschè ho Puntraschigna chi'd fat l'an passo ün guadagn da 1,6 milliuns francs. Pünavaunt ho la radunanza cumünela eir acconsentiu il credit supplementer da 563 000 francs a favur da l'Ospidel Engiadina'Öta, chi ho gieü l'an 2023 ün deficit da var 5 milliuns francs. (rtr/fmr)

ENGIADINA BASSA

L'ospidal a Scuol fuorma daspö 17 ons il «cour» da l'organisaziun dal Center da sandà Engiadina Bassa.

FOTO MAD/CSEB

Satisfat – adonta d'ün resultat da gestiun negativ

Il Center da sandà Engiadina Bassa (CSEB) as muossa satisfat cun l'on da gestiun passà. Sco quai cha'l center scriva in üna comunicaziun, haja il CSEB surpassà il preventiv per be 230 000 (0,6%) – quai pro cuosts totals da bun 38 milliuns francs.

Suot il strich fa il center però üna perdita. Il resultat da gestiun serra cun ün minus da 4,5 milliuns francs.

Eir il CSEB ha gnü da cumbatter cun sfidas l'on passà. Impustüt l'incharimaint, la mancanza da personal, las obligaziuns e regulaziuns sajan statts pretensiusas. Il center fa quint cha las sfidas restaran complexas eir in avegnir.

Il CSEB unischa daspö 17 ons plüs servezzans da provedimaint da sandà, chüra, assistenza da persunas attempadas e wellness suot ün tet. Il center fuorma l'instituziun da l'ospidal a Scuol. (rtr/fmr)

inserat

Erotik

Sexy Brunette, 26 J., weibliche Figur, gr. Busen. Privat & diskret, nach Wunsch Sekt. – Nur Hausbesuche! Tel. 077 482 65 04